JAARRAPPORTAGE COMPENSATIEBELEID 2011 - 2012: ALGEMEEN

1.Compensatiebeleid in Europees perspectief

1. Inleiding

Op 31 oktober 2012[1] bent u geïnformeerd over de wijziging van het compensatiebeleid naar het industrieel participatiebeleid (IP-beleid). De aanleiding voor de wijziging is de implementatie van de Europese aanbestedingsrichtlijn nr. 2009/81/EG voor defensie en veiligheid die inmiddels is omgezet in nationale wetgeving. Deze aparte Aanbestedingswet op het gebied van defensie en veiligheid is in februari 2013 van kracht geworden[2].

De rapportage die tweejaarlijks aan de Tweede Kamer wordt verstrekt, zal hierom een wijziging ondergaan. Over de jaren 2011 en 2012 wordt nog op de gebruikelijke wijze verslag gedaan. Met ingang van de rapportage over 2013 en 2014 zal deze bestaan uit twee delen: een deel over het ‘oude’ compensatiebeleid dat geleidelijk, gezien de meerjarige compensatieovereenkomsten, zal uitfaseren en het deel dat verslag doet over het nieuwe IP-beleid. Een nieuw element in de rapportage is het overzicht van de aanbestedingen van de andere lidstaten via richtlijn 2009/81/EG zoals toegezegd bij de behandeling van de Aanbestedingswet op het gebied van defensie en veiligheid.

In deze rapportage wordt eerst ingegaan op de initiatieven van de Europese Commissie om de defensiesector efficiënter en competitiever te maken, met name op de 2 richtlijnen (2009/43/EG en 2009/81/EG) voor respectievelijk het intracommunautaire verkeer van defensiegoederen en aanbesteding op het gebied van defensie en veiligheid. De Nederlandse positie en de wijziging van compensatiebeleid naar IP-beleid worden in grote lijnen weergegeven. Het tweede deel van de rapportage behelst de resultaten die in 2011 en 2012 zijn behaald met het compensatiebeleid.

2. Initiatieven van de Europese Commissie

Algemeen

De mondiale en Europese defensiemarkt is vanwege politieke, economische en veiligheidsbelangen geen open markt met een gelijk speelveld. Om voorwaarden voor een concurrerende en levensvatbare Europese defensie- en veiligheidsindustrie te scheppen en de hiervoor benodigde Europese marktopening te bewerkstelligen is in 2009 de richtlijn nr. 2009/81/EG aangenomen. Deze richtlijn is gebaseerd op de civiele aanbestedingsrichtlijn nr. 2004/18/EG, maar kent een aantal aanpassingen die inspelen op het specifieke karakter van de defensie- en veiligheidsmarkt. Zo zijn er specifieke

---

1 Kamerstuk 32768 nr. 10 met nadere informatie naar aanleiding van de behandeling van het wetsvoorstel Aanbestedingswet op defensie- en veiligheidsgebied op 26 september 2012.

2 Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, Jaargang 2013 nr. 44 d.d. 15 februari 2013

bepalingen met betrekking tot bevoorradingszekerheid en informatie-bescherming opgenomen. De inzet van de Europese Commissie is dat lidstaten hun aankopen op het vlak van defensie en veiligheid zo veel als mogelijk via de nieuwe richtlijn doen en zo min mogelijk een beroep doen op artikel 346 VWEU.

Richtlijn 2009/81/EG voor aanbestedingen op het gebied van defensie en veiligheid
Lang kende de Europese markt slechts twee mogelijkheden voor de verwerving van militaire goederen of diensten door een aanbestedende dienst: via een openbare aanbestedingsprocedure op basis van de civiele richtlijn nr. 2004/18/EG voor hoofdzakelijk civiele goederen en diensten of via een beroep op artikel 346 VWEU voor specifiek militaire goederen en diensten. Hierbij is het lidstaten toegestaan vanwege de bescherming van wezenlijke belangen van nationale veiligheid de interne marktregels niet toe te passen. Deze laatste mogelijkheid werd volop benut om rechtstreeks bij de eigen nationale industrie in te kopen of om bij aankopen in het buitenland van de buitenlandse leverancier tegenorders te eisen om het gebrek aan gelijk speelveld voor de eigen industrie te compenseren.

Tegelijk met het ontwikkelen van deze nieuwe aanbestedingsrichtlijn heeft de Europese Commissie aangegeven scherper te gaan letten op het gerechtvaardigd inroepen van artikel 346 VWEU door de lidstaten en de daarbij door de lidstaten gehanteerde maatregelen (Interpretatieve Mededeling COM (2006) 779 d.d. 7 december 2006). Het eisen van compensatie (“offsets”) door lidstaten is hierbij specifiek genoemd. Na het aannemen van de richtlijn heeft de Europese Commissie heeft in de “*Guidance note on offsets*” bij richtlijn nr. 2009/81/EG haar visie op compensatie gegeven. Met de mededeling van 24 juli 2013[3] heeft de Europese Commissie dit beleid bekrachtigd.

De Europese Commissie heeft, in haar brief van 11 maart 2011, Nederland aangesproken op onderdelen van het gehanteerde compensatiebeleid die naar haar mening niet in lijn waren met de Europese regelgeving. Naar aanleiding van de Interpretatieve Mededeling uit 2006 en de *Guidance note on offsets* is medio 2012 het Nederlandse compensatiebeleid veranderd in IP-beleid voor defensie en veiligheid. Ook andere EU lidstaten pasten hun beleid op dit vlak aan.

Zoals toegezegd aan de Tweede Kamer bij de behandeling van de Aanbestedingswet voor Defensie en Veiligheid zal ik u jaarlijks informeren over de publicaties van andere EU lidstaten op basis van de nieuwe richtlijn. Ik beoog dat te doen met een overzicht in deze tweejaarlijkse rapportage. In de tussenliggende jaren zal ik uw Kamer met een separate brief hierover

---

[3] Mededeling ‘Naar een meer competitieve en efficiënte defensie- en veiligheidssector’, COM(2013) 542/2, 24 juli 2013

informeren. Dit keer betreft het een eerste inventarisatie uit het Europese *Tender Electronic Daily* (TED[4]), van het aantal publicaties en opdrachten conform Richtlijn 2009/81/EG in 2011 en 2012. In augustus 2011 trand de richtlijn in werking en hadden de lidstaten deze omgezet moeten hebben in nationale wetgeving. De cijfers voor 2011 zijn daardoor bescheiden.

Jaar	Totaal aantal publicaties *	Waarvan gegunde opdrachten**			
		Totaal	Nationaal	Buitenland	Ongespecificeerd
2011	145	16 (€ 22)*	15 (€ 22)		1
2012	1.478	362 (€ 1.448)	281 (€ 721)	22 (€ 19)	59 (€ 708)
Totaal	1.623	378 (€ 1.470)	296 (€ 743)	22 (€ 19)	60 (€ 708)

** Betreft alle categorieën publicaties, van vooraankondigingen tot gegunde opdrachten.*
*** Bedragen in miljoenen EUR, voorzover gepubliceerd*

De top 5 van meest actieve lidstaten qua aantallen publicaties, gezamenlijk goed voor 84% van de publicaties, bestaat uit Frankrijk (523), Duitsland (276), Verenigd Koninkrijk (254), Italië (201) en Denemarken (105). Qua aantallen gegunde opdrachten bestaat de top 5 uit Italië (121), Duitsland (92), Frankrijk (43), Verenigd Koninkrijk (31) en Finland (26), gezamenlijk goed voor 83%. Qua volume van de gegunde opdrachten, voorzover gepubliceerd, is de top 5 Verenigd Koninkrijk (€ 820 mln), Duitsland (€ 285 mln), Italie (€ 168 mln), Hongarije (€ 54 mln) en Frankrijk (€ 46 mln), gezamenlijk 93%.

De totale uitgaven aan R&D en aanschaf van defensiematerieel in Europa worden geschat op ca. € 37 miljard (2011)[5]

Richtlijn 2009/43/EG voor stroomlijning van vergunningsprocedures
Op 10 juni 2009 publiceerde de Europese Commissie richtlijn nr. 2009/43/EG inzake de vereenvoudiging van de voorwaarden voor de intracommunautaire leveranties van defensiegoederen. Deze is in 2011 in Nederland geïmplementeerd en op 30 juni 2012 in werking getreden. De richtlijn heeft als doel de onderlinge Europese toeleveringen op defensievlak te bevorderen. Hierin ligt de verbinding met de eerder genoemde specifieke aanbestedingsrichtlijn voor defensie en veiligheid.

Elke EU-lidstaat heeft ten minste vier algemene overdrachtsvergunningen gepubliceerd om de overdracht van militaire goederen binnen de EU te vereenvoudigen. Voor deze overdrachten is niet

---

[4] http://www.ted.europa.eu

[5] Bron: "EU-US Defence Data 2011" – European Defence Agency

langer per transactie een individuele vergunning vereist, maar volstaat een eenmalige registratie en halfjaarlijkse rapportage over het gebruik. Het zijn algemene vergunningen voor:

1. leveranties aan de strijdkrachten van andere lidstaten,
2. toeleveranties aan gecertificeerde defensiebedrijven in andere lidstaten,
3. gebruik voorafgaand of na demonstratie of tentoonstelling en
4. gebruik voorafgaand of na reparatie of onderhoud.

Een substantieel deel van de Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen kan onder de algemene vergunningen binnen de EU worden overgedragen. Op dit moment hebben ruim 10 bedrijven zich geregistreerd voor het gebruik van de algemene vergunningen.

Ook kunnen Nederlandse systeembouwers sinds 30 juni 2012 een certificering aanvragen. Europese toeleveranciers van gecertificeerde ondernemingen die militaire goederen integreren kunnen met gebruik van hun nationale algemene overdrachtsvergunningen eenvoudiger en sneller goederen toeleveren. Inmiddels is 1 Nederlands bedrijf gecertificeerd. In totaal zijn er in de EU 14 bedrijven gecertificeerd. De Europese Commissie en de exportcontrole-autoriteiten van de lidstaten zullen zich blijven inzetten om de industrie te informeren over de algemene vergunningen en de certificering.

3. De Nederlandse positie

Nederland steunt het streven naar een meer open defensiemarkt, terwijl tegelijkertijd de belangen van de Nederlandse industrie zoveel mogelijk in het oog worden gehouden. De Nederlandse defensiegerelateerde industrie is kennisintensief en vaak zowel op de defensie als civiele markt gericht. Het is dus voor Nederland, maar uiteindelijk ook voor het innovatief vermogen en concurrentiekracht van de Europese defensie industrie van belang dat Nederlandse bedrijven kansen krijgen in deze sector te opereren. Nederland stelt zich daarom op als *smart follower* bij het toepassen van Richtlijn 2009/81/EG en het eisen van industriële participatie bij aanbestedingen van defensie- en veiligheidsproducten. Gevolgd wordt hoe andere EU lidstaten met de nieuwe richtlijn omgaan. Hierbij is niet alleen het publiceren van aanbestedingen van belang, maar vooral of het ingezette Europese beleid er toe leidt dat er gelijke kansen ontstaan. Toename van opdrachten die met name de grote landen in het buitenland plaatsen is een belangrijke indicator. Ook de mate waarin toeleveranciers uit kleinere landen de mogelijkheid hebben om componenten te leveren en de mate waarin landen de mogelijkheid in de richtlijn gebruiken om de hoofdleverancier te verplichten een percentage (Europees) uit te besteden zijn belangrijk.

De gevolgen van de implementatie van beide richtlijnen op het bereiken van een gelijk speelveld op de Europese defensiemarkt zijn nog niet in te schatten. Ook nadat deze in 2012 zijn omgezet in nationale wet- en regelgeving in de afzonderlijke lidstaten, zal er nog geruime tijd overheen gaan voordat de

precieze uitwerking in Europa en in de Nederlandse context kan worden beoordeeld.
Vooralsnog lijken er geen belangrijke verschuivingen plaats te vinden. Nederland dringt dan ook in Europees verband[6] aan op maatregelen complementair aan Richtlijn 2009/81/EG die ervoor zorgen dat bedrijven uit kleinere landen toegang krijgen tot de leveringsketens van defensiesystemen.

Om de Nederlandse Defensie Technologische en Industriële Basis (DTIB) niet uit te hollen wordt het IP-beleid ingezet om de mogelijkheden van de Nederlandse industrie te verbeteren om betrokken te zijn bij de ontwikkeling en productie van defensie- en veiligheidsystemen. Een innovatieve en concurrerende Nederlandse defensie- en veiligheidsindustrie is van belang voor de wezenlijke veiligheidsbelangen van Nederland. Direct voor de Nederlandse overheid als aanschaffer en gebruiker van deze systemen, maar ook door deel te kunnen nemen aan internationale samenwerkingsprogramma's. Het belang van de Nederlandse defensie- en veiligheidsindustrie is vastgelegd in de nieuwe Defensie Industrie Strategie (DIS) die in december 2013 aan de Tweede Kamer wordt aangeboden.

4. Industrieel participatiebeleid voor defensie en veiligheid
Als aangegeven in de brief (Kamerstuk 32768 nr. 10) is in reactie op de initiatieven van de Europese Commissie het compensatiebeleid gewijzigd in het industrieel participatiebeleid (IP-beleid). De belangrijkste wijzigingen zijn:

- bij opdrachten > € 5 mln wordt van geval tot geval beoordeeld of er een verband is tussen industriële participatie en een wezenlijk veiligheidsbelang.
- De aard en inhoud van de industriële participatie moeten een relatie hebben met een wezenlijk veiligheidsbelang.

De nieuwe Defensie Industrie Strategie (DIS) biedt hiervoor de onderbouwing.

Voor een gerechtvaardigd beroep op artikel 346 VWEU zijn beide wijzigingen noodzakelijk. Er is dus geen automatisme meer. Ook is invulling met civiele activiteiten niet meer mogelijk. Op basis van ervaring is de verwachting dat de waarde van de industriële participatie op basis van de nieuwe uitgangspunten tenminste 60% van de contractwaarde zal bestrijken. Dit is gebaseerd op de gemiddeld gerealiseerde invulling met militaire projecten gedurende de afgelopen 5 jaar. Bij de invulling wordt per geval een zo hoog mogelijk niveau nagestreefd mits dat niet tot ongewenste prijsopdrijving van het materieel voor het ministerie van Defensie leidt.

Dat er per geval wordt vastgesteld of er een relatie is tussen industriële participatie en een wezenlijk veiligheidsbelang heeft gevolgen voor de samenwerking tussen de ministeries van Defensie en Economische Zaken.

---

[6] O.a. Informele ministerraad Vilnius 6-9, RvC, RBZ 18-11, ER, zie ook BNC fiche.

Het mogelijk eisen van industriële participatie met een beroep op artikel 346 VWEU moet gecombineerd worden met de verschillende verwervingsstrategieën en processen die het Ministerie van Defensie toepast. Hier zijn verschillende juridische mogelijkheden voor waarmee in de komende periode ervaring moet worden opgedaan.

Zoals bij de behandeling van de Aanbestedingswet voor Defensie en Veiligheid aangegeven zal in de gevallen waar geen industriële participatie wordt geëist wel worden overwogen of gebruik zal worden gemaakt van de mogelijkheid om van de leverancier te eisen dat hij tot 30% van de contractwaarde in onderaanneming Europees aanbesteedt. Deze laatste mogelijkheid biedt weliswaar geen garanties voor de Nederlandse industrie, maar wel kansen als toeleverancier van (onder)delen en subsystemen.

Met het gewijzigde beleid voldoet Nederland aan de Europese regels. Deze wijzigingen alsmede de budgettaire ontwikkelingen bij Defensie zullen wel een negatief effect hebben op de aard en omvang van de opdrachten die de Nederlandse industrie en kennisinstellingen in de toekomst via dit beleidsinstrument kunnen verwerven. Het exacte effect ervan is niet op voorhand aan te geven.

2. Resultaten van het compensatiebeleid over 2011-2012

a. Invulling van de verplichtingen

De VBTB prestatie-indicator voor de invulling van compensatieverplichtingen in de begroting van Economische Zaken bedroeg voor de jaren 2011 en 2012 € 450 miljoen. Dit cijfer betreft het voortschrijdend 5-jaars gemiddelde dat aan zgn. 'compensatieclaims' wordt goedgekeurd en wordt afgeleid uit de waarde van openstaande verplichtingen en de gemiddelde looptijd van de overeenkomsten.

Voor 2011 en 2012 is deze VBTB-doelstelling gehaald met respectievelijk €541 miljoen en €481 miljoen. Wel is een dalende trend zichtbaar in de jaarlijkse realisatie, die in 2011 en 2012 respectievelijk €433 miljoen en €382 miljoen bedroeg (Tabel 1), en die zich naar verwachting nog verder zal doorzetten. De belangrijkste oorzaken zijn:

- door budgettaire beperkingen is de afgelopen jaren minder materieel door het Ministerie van Defensie aangeschaft waardoor de aanvulling met nieuwe verplichtingen beperkt was. Ook voor de komende jaren blijft dit effect gelden.
- de wijziging van het compensatiebeleid naar het nieuwe IP-beleid kent geen automatisme voor welke aankopen industriële participatie wordt geëist en ook staat niet op voorhand vast wat het percentage zal zijn. De verwachting is 60% van de opdrachtwaarde.

De doelstelling zal derhalve omlaag bijgesteld moeten worden. In de begroting voor 2013 is dit reeds aangegeven. De streefwaarde voor 2014 is reeds bijgesteld naar € 350 mln. In de begroting voor 2015 of 2016 wordt beoogd een nieuwe gestabiliseerde doelstelling op te nemen.

Tabel 1: Gerealiseerde compensatie per jaar 2008 – 2012 (stroomgrootheden)

	2008	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**Gemiddeld**
Aantal claims	463	728	659	724	600	635
Goedgekeurd	€ 557	€ 552	€ 482	€ 433	€ 382	€ 481
Afgekeurd	€ 231	€ 185	€ 144	€ 133	€ 199	€ 178

Afgeronde bedragen in miljoenen €

b. Defensiegerelateerde industrie

Omdat het compensatiebeleid er primair op was gericht om het gesloten karakter van de defensiemarkt te doorbreken, wordt specifiek gerapporteerd over het percentage van de gerealiseerde compensatie dat neersloeg bij de Nederlandse defensiegerelateerde industrie.

Van de gerealiseerde compensatie in 2011 en 2012 is respectievelijk 73,5% en 52,0% ingevuld met defensiegerelateerde activiteiten. Dit percentage vertoont een sterk schommelend karakter. Na een relatief hoog aandeel in

2008 (66,3) is er in de jaren 2009-2010 een daling te zien (58,4 en 54,6) gevolgd door het hoogste percentage ooit in 2011 en weer een daling in 2012. Hiermee komt het gemiddelde over de afgelopen 5 jaar op 61,0 %. De eerder genoemde doelstelling van tenminste 60%, die in het nieuwe Industriële Participatiebeleid is gekozen, is hierop gebaseerd.

c. Inschakeling van het MKB

Eén van de doelstellingen van het compensatiebeleid is een evenwichtige inschakeling van het Midden- en Klein Bedrijf (MKB). In dit verband werd tot en met 2009 het MKB gedefinieerd als ondernemingen met een personeelsaantal tot 100 werkzame personen. Met ingang van 2010 werd in de jaarrapportage de definitie van het MKB gelijkgetrokken met de in de EU gangbare definitie (tot 250 werkzame personen).

In tabel 2 vindt u de totale gerealiseerde compensatie naar bedrijfsgrootte in de periode 2008-2012 zowel volgens de oude als de nieuwe indeling. Ook het percentage gerealiseerde compensatie dat neerslaat bij het MKB heeft een schommelend karakter. In 2011 en 2012 heeft er een verschuiving plaatsgevonden van met name de categorie 250-500 naar de andere twee categorieën.

Tabel 2: Percentages gerealiseerde compensatie naar bedrijfsgrootte

Werkzame personen	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**Gem.**
Oude indeling						
< 100	32,3	31,5	20,8	29,0	39,4	30,6
100 – 500	23,2	37,7	33,8	26,1	11,5	26,5
> 500	44,5	30,8	45,4	44,9	49,1	42,9
Nieuwe indeling						
<250			39,7	46,4	48,7	44,9*
250-500			14,9	8,7	2,2	8,6*
>500	44,5	30,8	45,4	44,9	49,1	42,9

* omdat deze categorieën pas sinds 2010 worden aangehouden is dit het gemiddelde over 3 jaar en tellen de 3 getallen niet op tot 100%

Rekening houdend met het feit dat naar schatting ca. 15 % van de opdrachten geplaatst bij bedrijven met meer dan 500 personeelsleden door deze bedrijven weer wordt uitbesteed aan kleine bedrijven tot 100 personeelsleden, wordt het reële percentage van de compensatie dat terecht is gekomen bij deze categorie kleine bedrijven in 2011 geschat op 35,7% (29,0% + (15% x 44,9%)) en in 2012 op 46,8%.(39,4% + (15% x 49,1%)).

Tabel 3: Percentages directe en indirecte compensatie naar bedrijfsgrootte in 2011 en 2012

	2011		**2012**	
Werkzame personen	**direct**	**indirect**	**direct**	**indirect**
< 100	26,9	30,2	49,4	37,0
100-250	11,9	20,3	7,3	9,8
250-500	1,6	12,5	3,5	1,9
100 – 500	13,5	32,8	10,8	11,7

> 500	59,6	37,0	39,8	51,3

Tabel 3 geeft de verdeling tussen de verschillende bedrijfsgrootteklassen weer voor directe en indirecte compensatie. Directe compensatie bestaat uit leveringen van onderdelen t.b.v. de (soort) systemen die Defensie aanschaft. Indirecte compensatie heeft betrekking op andere activiteiten. Deze kunnen zowel militair als civiel van aard zijn. In 2011 bedroeg het percentage directe compensatie 34,6% van het totaal. Voor 2012 was dit 19,3% van het totaal.

d. Categorieën activiteiten waarmee compensatie is ingevuld
In tabel 4 is aangegeven met welke categorieën activiteiten de invulling van de compensatie in 2010 en 2011 is gerealiseerd.

Tabel 4: Categorieën van activiteiten bij invulling compensatie

Categorie van activiteiten	**% 2011**	**% 2012**
Uitbesteding, ‘build to print’: opdrachten voor bewerkingen vanaf tekening	47,2	24,3
Inkoop van standaardproducten, civiel en ‘dual use’	15,9	15,0
Complexe uitbesteding, licentiebouw en coproductie: componenten en subsystemen waarvoor NL bedrijf een deel ontwikkeling en/of veel ‘engineering’ doet	15,4	30,6
Engineering (incl. Software)	7,1	7,5
Investeringen (‘Venture capital’)	1,0	5,3
Marketingassistentie	1,8	2,6
Overdracht van kennis, licenties en technologie	4,4	4,4
Uitruil tussen overheden van wederzijdse compensatieverplichtingen	0,0	0,5
Overig: o.a. onderhoud/reparatie, R&D, vestiging	7,2	9,8
Totaal	**100,0**	**100,0**

Uit de tabel blijkt dat de uitbesteding van onderdelen en ‘build to print’ (bewerkingen vanaf tekening) alsmede de complexe uitbesteding, licentiebouw en co-productie in 2011 en 2012 evenals in andere jaren het leeuwendeel van de gerealiseerde compensatie uitmaken. De verdeling tussen de overige categorieën schommelt over de jaren heen.

e. Toepassing van ‘multipliers’
‘Multipliers’ worden in het compensatiebeleid toegepast om te stimuleren dat:

- een groter deel van de compensatie wordt ingevuld met militaire activiteiten;
- het overblijvende civiele deel meer wordt ingevuld met kennisoverdracht en investeringen omdat deze economisch interessanter zijn dan additionele civiele opdrachten.

In tabel 5 is weergegeven wat de effecten in 2011 en 2012 zijn van het toepassen van ‘multipliers’. Het verlenen van de ‘multiplier’ in de categorieën van 1-5 en 5-10 is in 2012 in omvang afgenomen ten opzichte van 2011. In 2012 is het aandeel investeringen (met een hoge multiplier) gegroeid.

Tabel 5: Effecten van ‘multipliers’ in 2011 en 2012

Toegepaste ‘multiplier’	2011	2012	2011	2012
	Zonder ‘multiplier’		**Met ‘multiplier’**	
1 (geen ‘multiplier’)	€ 315,7	€ 292,5	€ 315,7	€ 292,5
> 1 tot en met 5	€ 67,2	€ 28,3	€ 101,3	€ 60,5
> 5 tot en met 10	€ 1,3	€ 0,9	€ 12,0	€ 8,3
Totaal opdrachten	€ 384,3	€ 321,7	€ 428,9	€ 361,3
Investeringen: >10[7]	€ 0,5	€ 2,4	€ 4,5	€ 20,4
Totaal	€ 384,8	€ 324,1	€433,4	€ 381,7

Afgeronde bedragen in miljoenen €

f. Stand van zaken lopende overeenkomsten

Tabel 6 geeft aan wat de wijzigingen in de totale voorraad lopende overeenkomsten zijn ten opzichte van de vorige rapportages. Omdat compensatieovereenkomsten in de regel een looptijd hebben van 5 tot 10 jaar, is er altijd een ‘voorraad’ overeenkomsten die op het rapportagemoment ten dele zijn ingevuld. Nam in het jaar 2009 het aantal overeenkomsten nog per saldo toe naar 87 stuks, in de jaren daarna nam het aantal per saldo af naar respectievelijk 81 (2010), 80 (2011) en 75 (2012) overeenkomsten. De nog openstaande verplichtingen aan het slot van 2011 van ruim € 0,8 miljard zijn in de loop van 2012 verder afgenomen naar bijna € 0,6 miljard ultimo 2012. Deze zullen de komende jaren door diverse activiteiten worden ingevuld.
De in 2011 en 2012 gerealiseerde compensatie van respectievelijk € 433 miljoen en € 382 miljoen (zie tabel 1) zijn stroomgrootheden die niet zichtbaar terugkeren in tabel 6. Een deel van deze gerealiseerde bedragen is verwerkt in de afgedane overeenkomsten en het resterende bedrag in de overeenkomsten die na 2012 nog doorlopen.

Tabel 6: Aansluiting huidige met vorige rapportage (voorraad-grootheden)

Aantal ovk.	2011	Mln €
81	**Initiële compensatieverplichting lopende compensatieovereenkomsten per 31 december 2010**	**3.505**
5[3]	Nieuwe overeenkomsten 2011	50
	Wijzigingen op bestaande overeenkomsten	53
6	Afgedane (in 2011 volledig ingevulde) overeenkomsten	-/-221
80	**Initiële compensatieverplichting lopende compensatieovereenkomsten per 31 december 2011**	**3.387**
	Realisatie lopende overeenkomsten t/m 31 december 2011	-/-2.554
	Nog in te vullen verplichtingen per 31 december 2011	833

---

[7] In 2007 is besloten om de maximale ‘*multiplier’* die wordt toegepast, te verlagen en vast te stellen op 10. Verplichtingen met bedrijven die zijn aangegaan vóór dit besluit en waarbij een hogere ‘*multiplier’* is toegepast zijn in dit overzicht verwerkt

Aantal ovk.	**2012**	**Mln €**
7[8]	Nieuwe overeenkomsten 2012	73
	Wijzigingen op bestaande overeenkomsten	23
12	Afgedane (in 2012 volledig ingevulde) overeenkomsten	-/- 431
75	**Initiële verplichting lopende compensatie- of industriële participatie overeenkomsten per 31 december 2012**	**3.052**
	Realisatie lopende overeenkomsten t/m 31 december 2012	-/- 2.478
	Nog in te vullen verplichtingen per 31 december 2012	**574**

Afgeronde bedragen in miljoenen €

[8] Het lage aantal van 12 nieuwe overeenkomsten in 2011 en 2012 heeft o.a. te maken met de lange verplichtingenstop bij Defensie waardoor minder nieuwe compensatieplichtige projecten zijn gestart. Ook de bezuinigingsmaatregelen die door de minister van Defensie zijn aangekondigd in zijn beleidsbrief d.d. 8 april 2011 (Kamerstuk 32 733 nr. 1) en de nieuwe Aanbestedingswet op Defensie en Veiligheidsgebied zullen de komende jaren van invloed zijn op het aantal nieuw af te sluiten Industriële Participatie overeenkomsten.